

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4889/2021
04.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марко Митић адвокат из ..., против тужене „Комерцијална банка“ А.Д. Београд, коју заступа Милан Петровић адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 199/21 од 19.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 04.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 199/21 од 19.05.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Нишу Гж 199/21 од 19.05.2021. године и пресуда Основног суда у Нишу П 2032/20 од 23.10.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се утврди да је ништава одредба члана 6. став 1. уговора о кредиту број .. од 15.08.2019. године, закљученог између тужиоца и тужене, којом је утврђено да је трошак обраде кредита 2% од укупног износа кредита, да се обавезе тужена да тужиоцу на име неоснованог обогаћења исплати износ од 9.600,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.08.2019. године до коначне исплате, као и трошкове парничног поступка у износу од 17.300,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 56.800,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 2032/2020 од 23.10.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено је да је ништава одредба члана 6. став 1. уговора о кредиту број .., закљученог између тужиоца и тужене дана 15.08.2019. године, којом је утврђено да је трошак обраде кредита 2% од укупног износа кредита. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име неоснованог обогаћења исплати износ од 9.600,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.08.2019.

године до коначне исплате и на име трошкова парничног поступка износ од 17.300,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Нишу Гж 199/21 од 19.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је пресуда Основног суда у Нишу П 2032/20 од 23.10.2020. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда, ревизија тужене изјављена на основу наведене одредбе (посебна ревизија) је дозвољена ради уједначавања судске праксе, због чега је применом члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је 14.08.2019. године уручила тужиоцу понуду на прописаном обрасцу у којем су исказани трошкови обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење у износу од 9.600,00 динара, као и висина ефективне каматне стопе од 11,55%. Уговором о кредиту од 15.08.2019. године тужиоцу је одобрен кредит у износу од 480.000,00 динара са роком враћања од 48 месеци. Чланом 6. став 1. уговора обавезан је тужилац да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци накнаду од 2% од износа одобреног кредита, обрачунат на основицу која представља износ одобреног кредита, са доспећем за плаћање на дан пуштања средстава кредита у течај. На дан пуштања средстава кредита у течај 15.08.2019. године тужилац је платио туженој износ од 9.600,00 динара, на име извршења обавезе из наведене уговорне одредбе.

Нижестепени судови су, полазећи од законских одредби цитираних у образложењима, закључили да тужена у понуди није јасно и недвосмислено навела податке о трошковима обраде кредита, већ је то учинила паушално, што обавезу тужиоца из оспореног члана уговора чини неодређеном и неодредивом, због чега је та одредба ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима и тужена је дужна да на основу члана 210. и 214. Закона о облигационим односима врати примљени износ од 9.600,00 динара са законском затезном каматом од дана када је исплату примила.

По оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права.

Уговор о кредиту уређен је одредбама чланова 1065. – 1068. Закона о облигационим односима. Тим одредбама дат је појам тог уговора, одређена његова форма и садржина, уређена питања отказа даваоца кредита и одустанка од уговора и

враћања кредита пре рока, али нису ближе уређена остала права и обавезе уговорних страна, па ни право банке да од корисника наплати трошкове и накнаде настале поводом закључења уговора о кредиту, или које настану у току његове реализације.

Ни Законом о банкама („Службени гласник Републике Србије“ број 107/05...14/15) којим је прописано (члан 4. став 1. тачка 2) да банка може обављати и кредитне послове (давање и узимање кредита) није ближе одређена садржина уговора о кредиту и права и обавезе банке и клијента. Тим Законом предвиђено је да се на уговор закључен између банке и клијента примењују Општи услови пословања банке (члан 42), као и да Народна банка Србије може прописати јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, нарочито по основу депозитних и кредитних послова (члан 43).

Према члану 9. став 3. Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник Републике Србије“ број 26/11 и 139/14), општи услови пословања обухватају и акте којима се утврђују накнаде и други трошкови које давалац финансијских услуга наплаћује корисницима. Тим Законом, поред осталог, прописана је обавеза банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о кредиту за који је показао интересовање (понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ни једног тренутка неће довести у заблуду (члан 17. став 1). Понуда се исписује на прописаном обрасцу и, поред осталог, садржи ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат, као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене (члан 17. став 4. тачке 8. и 10).

Изглед и садржину обрасца понуде утврдила је Народна банка Србије Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник Републике Србије“ број 65/11 и 62/18). Утврђени образац понуде у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3. тачка 3. врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита.

Из изложеног, по становишту Врховног касационог суда, следи да важећи прописи омогућавају даваоцу и кориснику кредита да у складу са начелом аутономије воље (члан 10. Закона о облигационим односима) уреде питања трошкова обраде кредитног захтева, као и других трошкова и накнада у вези са својим кредитним односом. Зато банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга, и одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да банци плати трошкове кредита није ништава, под условом да је понуда банке садржала јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита. Трошкови обраде кредита и пуштања кредита у течај, као и други трошкови које банка обрачунава кориснику приликом одобравања кредита, или који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава кориснику у току реализације уговора, могу бити одређени процентуално и исказују се кроз ефективну каматну стопу.

У конкретном случају, у понуди тужене банке исказани су трошкови обраде кредитног захтева у номиналном износу од 9.600,00 динара, што одговара садржини спорне уговорне одредбе којом је тужилац обавезан да туженој плати једнократну накнаду на име трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење у висини од 2% од износа одобреног кредита (480.000,00 динара). Тужилац је пријемом ове понуде у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнада које падају на његов терет, на начин који задовољава услов одређености уговорне обавезе у смислу члана 50. Закона о облигационим односима. Одредбом члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга и означеном Одлуком Народне банке Србије није предвиђено да банка мора кориснику кредита предочити структуру или спецификацију трошкова, како би се сматрало да је клијент – тужилац са њима упознат на јасан и недвосмислен начин.

Из наведених разлога, спорна уговорна одредба није ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима и не постоји обавеза тужене на реституцију онога што је од тужиоца примила на име извршења обавезе из те уговорне одредбе, на основу члана 104. став 1. истог закона. Због тога је применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1, 154. и 163. ЗПП. Туженој су досуђени трошкови целокупног поступка и то: за састав једног образложеног поднеска од стране адвоката 6.000,00 динара и заступања на једном одржаном рочишту 7.500,00 динара, за састав жалбе 12.000,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, на име судске таксе за жалбу и другостепену одлуку по 1.900,00 динара, за састав ревизије 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време подношења овог правног лека, судске таксе на ревизију 3.800,00 динара и судске таксе на одлуку 5.700,00 динара.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**